

herned, giver de en anden Fremstilling af Stillingen. Jeg beder om en Forklaring her i Rigsdagen paa, hvorledes det hænger sammen. Denne Socialdemokrat forlangte kun det rent selvfølgelig af faa Besked om Forholdene. Jeg kunde se, at han var inde paa det rette Spor, men desværre faldt Spørgsmaalet bort, jeg ved ikke af hvilke Grunde. Men jeg saa altsaa, at Spørgsmaalet i sin Tid var blevet rejst af en Socialdemokrat, og det gav mig Mod.

Jeg trøstede mig ogsaa til at kunne stole paa Socialdemokraterne af en anden Grund, nemlig den, at hvis Dansk blev udryddet deroppe, vilde det gaa ud over Fiskerne og Husmændene deroppe; thi de vil faa en daarlig Stilling, hvis de ikke mere kan tale Dansk, de vil da være hjemfaldne til Storkøbmændenes og Storbøndernes Forgodtbefindende. Jeg ved godt, man vil sige — og jeg ser ogsaa, at det ærede Medlem Hr. Zahle smiler ad mine Ord —: Ja, men de skal ogsaa lære Dansk deroppe. Men selve det Parti, der kæmper for Færøsk, indrømmer, at det er noget, man kun siger, saa længe man skal have Kortene under Bordet. Jeg behøjdede Mændene deroppe, at de holdt Kortene under Bordet, og nu er det sande Forhold ogsaa kommet frem. I selve det ledende Blad her i København finder man følgende Udtalelse: „Jeg vil nu ikke sige, at Børnene intet kommer til at lære af dansk Sprog, men jeg tror, at jeg kan sige, at det bliver ikke ret meget, de kommer til at lære, i hvert Fald ikke saa meget, at de efter deres Skoletid kommer til at give sig af med noget deraf. Det vil blive dem saa vanskeligt, at de ikke gider, de fleste i alt Fald. Lad saa Mænd sige, hvad de vil, dette bliver Resultatet“.

Det er altsaa skrevet af selve de Mænd, som kæmper for det færøske Sprog. De siger: Naar vi skal sige Sandheden, vil Følgen blive den, at saa forsvinder Dansk deroppe, men den Konsekvens maa vi tage. Men hvorledes bliver Fiskerne og Husmændene stillet deroppe, naar det sker?

Endnu en Grund har der været for mig til at vente Socialdemokratiets Støtte. Et af dets Medlemmer var nemlig, vistnok i 1915 eller i 1916, oppe paa Færøerne, hvor han satte sig godt ind i Forholdene. Og da han kom hjem, raabte han højt til den danske Rigsdag: I er paa Vildspor hernede, stop op. Jeg har sat mig ind i Forholdene, og jeg kan se, det er forkert.

Jeg ved godt, hvorledes man fik Socialdemokraterne til at gaa med de Radikale i dette Spørgsmaal. Man sagde:

I skal slet ikke tro det, der siges paa Færøerne, vi har en Amtmand deroppe, som er i den Grad bureaukratisk; man kan overhovedet ikke nærme sig den Mand, han er ikke til at tale med; de ulykkelige Fiskere og Husmænd kan ikke have noget med ham at bestille. Det var noget for Socialdemokraterne, en saadan Amtmand vilde de ikke have, de maatte gaa med til at sige, at de vilde have en saadan Mand fjernet. Derfor gik de over til de Radikales Standpunkt. Nu hører jeg for Resten ikke mere dette Argument saa stærkt fremhævet.

Et andet Argument var, at denne Amtmand vilde Fiskerne og Husmændene til Livs, har var Købmændenes og Storbøndernes Repræsentant. Ogsaa det Argument lød godt hernede hos Socialdemokraterne, der var blot det mærkelige ved det, at Amtmandens ivrigste Modstandere netop var den største Jordbesidder og en Søn af en af de største Købmænd deroppe. Det saa lidt mærkeligt ud.

Endnu mere mærkværdigt saa det ud, som skete — det blev skjult hernede, for det var ikke i Harmoni med det andet, man paastod — under den farlige Konflikt mellem Fiskerne og Rederne, som truede med at ødelægge Fiskeriet for et Aar; thi naar en Strejke deroppe er kommet i Gang paa alle Øerne, kan den ikke bilægges efter 8—14 Dages Forløb, saa er Fiskeriet for det Aar ødelagt. Fiskerne og Husmændene sagde: Vi strejker i Dag, hvis ikke Amtmand Rytter bliver taget til at være Mægler i den Sag. Fra Storkøbmændenes Side blev der sagt: det vil vi ikke gaa ind paa. Dertil svarede Fiskerne: Nu vel, saa strejker vi i Dag og gaar nu hjem. Først da de var gaaet om Bord i Skibene, bøjede Storkøbmændene sig og sagde: Vi gaar ind paa, at Amtmand Rytter skal være Mellemand. Det var altsaa Fiskerne, som gennemtvang det. Men hernede lød det paa en anden Maade, for at man kunde faa Socialdemokratiets Støtte.

Jeg har søgt igen at fremstille Forholdet saa indgaaende og kraftigt, som jeg kan, og jeg vil bede alle Partier om at sætte sig ind i dette Spørgsmaal. Jeg beder om, at det ikke hernede maa være et Partispørgsmaal, thi det er det ikke og bør det ikke være. Jeg ved godt, at mine Modstandere vil sejre, hvis vi stadig hernede indtager det Standpunkt, man er slaaet ind paa; thi vi kan ikke holde de fornuftige deroppe, alle dem, som nu holder med os, til at blive ved dermed, naar de stadig ser, at de bliver svigtet her-